

Dorota Burzyńska

Uniwersytet Łódzki

FINANSOWANIE ZOBOWIĄZAŃ AKCESYJNYCH POLSKI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Wstęp

Głównym symulatorem przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska w ostatnich latach są zobowiązania podjęte przez Polskę podczas negocjacji akcesyjnych. Zobowiązania akcesyjne obligują do stosowania przepisów prawnych i standardów zgodnych z przyjętymi uregulowaniami Wspólnoty, tym samym wymuszają więc określone procesy w ochronie środowiska.

Polityka w zakresie ochrony środowiska Unii Europejskiej kształtowała się w miarę wzrostu jego zagrożenia, a także związanej z tym potrzeby wspólnego działania w tym obszarze. Ewolucyjne podejście do zagadnień ochrony środowiska objawiło się w uregulowaniu kwestii ochrony środowiska w dokumentach unijnych. Podstawą wszelkich aktów było wprowadzenie do Traktatu Rzymskiego artykułów (130r-t) i umieszczenie ich w VII Tytule „Środowisko”. Kolejnym krokiem był Traktat z Maastricht. Szczegółowe postanowienia dotyczące środowiska naturalnego zawierała III część Traktatu Rzymskiego (Tytuł XVI „Środowisko naturalne” w art. 130r-t). Traktat Amsterdamski zobowiązywał państwa członkowskie do uwzględniania kwestii ochrony środowiska we wszystkich dziedzinach polityki gospodarczej, a zwłaszcza w rolnictwie, przemyśle, energetyce, transporcie i na rynku wewnętrznym. Kolejne modyfikacje znajdują się także w Traktacie Nicejskim z 2001 r.

Podstawy polityki Unii Europejskiej wobec ochrony środowiska znajdują się obecnie przede wszystkim w traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską. Ewolucyjne podejście Unii do zagadnień ochrony środowiska przejawia się nie tylko w regulacjach prawnych, ale także w rozwoju instytucjonalno-instrumentalnych form ochrony środowiska. Prawo „ekologiczne” Unii dzieli się na powszechne (horyzontalne), dotyczące środowiska jako całości, oraz sektorowe, czyli obej-

mujące określone składniki środowiska bądź gałęzie gospodarki [6, s. 23]. Szeroko rozumiany system polityki ekologicznej to przede wszystkim prawo pierwotne Unii Europejskiej, prawo wtórne (dyrektywy) obowiązujące poszczególne kraje członkowskie, a także umowy międzynarodowe w obszarze środowiska i regulacje narodowe polityki ekologicznej poszczególnych państw Wspólnoty [2, s. 107].

Podpisanie traktatu akcesyjnego przez Polskę i przyjęcie wielu zobowiązań, w tym w szczególności ustaleń odnoszących się do środowiska naturalnego, jego ochrony i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, zapoczątkowało proces określenia polityki ekologicznej państwa na lata 2003-2006, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010. Dokument ten stanowił aktualizację i uszczegółowienie II Polityki, przede wszystkim w zakresie kierunków określonych w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska.

Ze względu na globalizację, postępujące umiędzynarodowienie prawa oraz urzeczywistnienie zasady subsydiarności za celowe uznaje się powszechnie łączenie źródeł finansowania na działania ekologiczne. Środki na ekologię pochodzą ze źródeł międzynarodowych, wspólnotowych, pozarządowych i rządowych. Rozdzielenie ich i wskazanie poziomu wykorzystania nie jest zadaniem łatwym. Beneficjentami tych środków są osoby fizyczne, administracja publiczna, organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy.

Mnogość źródeł informacji o nakładach na ochronę środowiska, ujmowanych w różnych zestawieniach, o różnych przedziałach czasowych i metodach szacunku, nie pozwala jednoznacznie określić ich faktycznej wysokości [1].

2. Zobowiązania Polski w obszarze działań środowiskowych wynikających z traktatu akcesyjnego

W treści traktatu akcesyjnego zostały zawarte prawa i obowiązki nowych państw członkowskich, w tym również w obszarze „środowisko naturalne”. Obszar ten był jednym z najtrudniejszych w całokształcie procesów negocjacyjnych [11]. Dostosowywanie ustawodawstwa polskiego do unijnego, wdrażanie dyrektyw unijnych stały się podstawą realizacji zobowiązań podjętych przez Polskę.

Do końca 2003 r. wdrożono ok. 170 dyrektyw i rozporządzeń unijnych związanych z ochroną środowiska. Wynegocjowane przez stronę polską okresy przejściowe, dotyczące dyrektyw na lata 2004-2017, odnoszą się do takich dziedzin, jak: jakość powietrza, gospodarka odpadami, jakość wody, ograniczanie zanieczyszczeń przemysłowych i ocena ryzyka, a także bezpieczeństwo jądrowe i ochrona przed promieniowaniem¹. Wynegocjowane okresy przejściowe zobowiązują Polskę

---

¹ Dyrektywa 94/63/WE w sprawie kontrolowania emisji lotnych związków organicznych powstałych w wyniku dystrybucji i magazynowania paliw; Dyrektywa 99/32/WE w sprawie zawartości siarki w niektórych paliwach płynnych; Dyrektywa 98/70/WE w sprawie jakości benzyny i olejów napędowych

do podejmowania m.in. takich działań, jak: redukcja zawartości siarki w paliwach płynnych, odzysk oraz recykling opakowań i odpadów opakowaniowych, modernizacja istniejących składowisk odpadów, budowa nowych, redukcja określonych zanieczyszczeń, budowa i modernizacja ścieków oraz sieci kanalizacyjnych itd. Dyrektywy wiążą państwa co do celu, pozostawiając swobodę wyboru form, metod i środków do osiągnięcia tych celów. Są one pierwszoplanowym instrumentem wspólnotowego prawa, wykorzystywanym do ustalania standardów ekologicznych i harmonizacji wewnętrznych systemów prawnych państw Wspólnoty.

Realizacja przyjętych zobowiązań wymaga określonych nakładów finansowych na inwestycje ekologiczne, dzięki którym będzie można osiągnąć wyznaczone normy czystości wód, ziemi i powietrza, określone w odpowiednich dyrektywach. Ze względu jednak na bardzo wysokie koszty wdrażania niektórych zobowiązań, a w szczególności dyrektywy ściekowej i dyrektywy odnoszącej się do redukcji emisji zanieczyszczeń pochodzących z elektrowni, elektrociepłowni i zakładów przemysłu ciężkiego, Polska wniosowała o okresy przejściowe o dłuższych okresach czasowych (nawet do 2017 r.). Wprowadzenie okresów przejściowych pozwala równomiernie zmniejszyć ciężary inwestycji ekologicznych w określonym czasie. Koszty wdrożenia inwestycji wymagają zaangażowania środków krajowych oraz maksymalnego wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej, zgodnie z zasadą subsydiarności.

Osiągnięcie wyznaczonych norm czystości wód i ziemi oraz jakości powietrza odnosi się przede wszystkim do dostosowania do wymogów Unii takich instalacji przemysłowych, jak: elektrociepłownie o mocy 50-300 MW, składowiska odpadów komunalnych przyjmujące 10-20 ton odpadów na dobę i zakłady przemysłowe podległe wojewodom, wymagające zmian technologicznych, wygenerowania mocy produkcyjnych w celu odzysku z odpadów opakowaniowych co najmniej 50% masy i poddawania recyklingowi 100% odpadów z opakowań, budowania systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków w zależności od wielkości aglomeracji, przedsięwzięcia związane z jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludność itd.

Wszelkie działania dostosowawcze do wymogów Unii Europejskiej uznawane są, ze względu na swoją specyfikę, za wysokonakładowe i jednocześnie konieczne do zrealizowania w określonym przedziale czasowym.

---

wych; Dyrektywa 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów z opakowań; Dyrektywa 99/31/WE w sprawie składowania odpadów; Rozporządzenie Rady nr 259/93 w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie Wspólnoty oraz poza jej obszar; Dyrektywa 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych; Dyrektywa 76/464/EWG, zmieniona przez 2000/60/WE, w sprawie zrzutu substancji niebezpiecznych do wód Wspólnoty; Dyrektywa 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń; Dyrektywa 2001/80/WE w sprawie ograniczania emisji niektórych zanieczyszczeń z dużych obiektów energetycznego spalania; Dyrektywa 97/43/EURATOM w sprawie ochrony przed promieniowaniem jonizującym pochodzącym ze źródeł medycznych.

W treści przyjętej polityki ekologicznej państwa wymienia się cele i zadania o charakterze systemowym:

- włączenie aspektów ekologicznych do polityki sektorowej,
- aktywizacja rynku na potrzeby działania na rzecz ochrony środowiska,
- partnerstwo z biznesem,
- kształtowanie postaw konsumentów,
- ograniczanie subsydiów szkodliwych dla środowiska,
- ekologizacja sektora finansowego,
- zarządzanie środowiskowe,
- egzekwowanie odpowiedzialności za skutki środowiskowe realizowanych przedsięwzięć,
- modyfikacja mechanizmów ekonomicznych i systemów finansowania,
- dostosowania instytucjonalne, edukacja ekologiczna, zapewnienie dostępu do informacji i poszerzenie dialogu społecznego,
- ekologizacja planowania przestrzennego i użytkowania terenu,
- rozwój badań i postępu technicznego, stymulowanie innowacji,
- współpraca międzynarodowa w dziedzinie prawa, procedur administracyjnych i gospodarki w celu dostosowania się do wymogów Unii [8].

Ta mnogość celów i zadań wymienianych w odpowiednich dokumentach wymaga odpowiednio funkcjonującego systemu finansowania, który umożliwi osiągnięcie zamierzonych i nakazanych dyrektywami standardów środowiska naturalnego.

3. Istota systemu finansowania przedsięwzięć ekologicznych

System finansowania ochrony środowiska jest to zbiór zasad i przepisów określających sposoby oraz tryb gromadzenia i rozdzielania zasobów pieniężnych na ten cel [5]. System ten tworzą określone instytucje i instrumenty ekonomiczne. Obowiązujący system posiada podstawy prawne, ekonomiczne oraz organizacyjne, odnoszące się do polityki ekologicznej państwa. System finansowania ochrony środowiska stanowi integralną część systemu finansowego państwa, a jego funkcjonowanie, zmiany i modyfikacje uwarunkowane są przez system finansowy gospodarki [10, s. 31].

Elementami systemu finansowania ochrony środowiska według kryterium instytucjonalnego są:

- a) w sektorze publicznym:
  - budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego,
  - ekologiczne fundusze celowe,
  - fundacje ekologiczne,
  - banki państwowe,
  - przedsiębiorstwa publiczne;
- b) w sektorze prywatnym:
  - przedsiębiorstwa,

- banki komercyjne,
- towarzystwa leasingowe,
- fundusze inwestycyjne,
- fundacje ekologiczne,
- gospodarstwa domowe,
- zagraniczne instytucje finansowe.

Według wyodrębnionego kryterium instrumentalnego do systemu finansowania ochrony środowiska zalicza się przede wszystkim:

- opłaty ekologiczne,
- kary ekologiczne,
- podatki ekologiczne,
- dotacje,
- preferencyjne kredyty, pożyczki, umorzenia części kwoty pożyczek, ulgi podatkowe itd.,
- rynkowe kredyty inwestycyjne, pożyczki, obligacje, leasing, udziały kapitałowe itd. [7, s. 293 i nast.].

Głównym źródłem finansowania polityki ochrony środowiska Unii Europejskiej są państwa członkowskie, samodzielnie finansujące własną politykę ochrony środowiska². Wspólne wydatkowanie środków czy dofinansowywanie jednych państw może być podejmowane wówczas, gdy cele Wspólnoty mogą być osiągnięte w większym stopniu poprzez działania wspólne niż przez indywidualne przedsięwzięcia państw.

4. Zapotrzebowanie na środki finansowe do realizacji zobowiązań akcesyjnych w wybranych dokumentach strategicznych

Od 2000 r. Polska oraz inne kraje kandydackie korzystały z funduszy przedakcesyjnych ISPA, SAPARD i zreformowanego PHARE, których środki przeznaczano na inwestycje ekologiczne. Obecnie podstawowe znaczenie dla finansowania ochrony środowiska mają Fundusz Spójności³ i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz LIFE [9, s. 65-66]. Dostępność środków finansowych Unii Europejskiej w ramach funduszy dotyczących ochrony środowiska wymaga wykazania sprawności w staraniach o ich uzyskanie i akceptacji w Komisji Europejskiej.

---

² Art. 175 ust. 4 TWE wyraźnie podkreśla zasady subsydiarności w polityce ochrony środowiska i wskazuje na decydującą rolę państw członkowskich w finansowaniu rozwiązań ekologicznych. Na mocy art. 174 ust. 1 i 4 TWE Wspólnota Europejska może wspierać finansowo kraje członkowskie i zawierać umowy międzynarodowe.

³ W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej zobowiązania Funduszu ISPA przejął Fundusz Spójności.

W sektorze „środowisko” instytucją pośredniczącą pierwszego szczebla jest Ministerstwo Środowiska, które odpowiada przede wszystkim za:

- nadzorowanie struktur podległych, także weryfikację systemu i procedur,
- wskazanie projektów do dofinansowania,
- politykę informacyjną,
- nadzór nad systemem zarządzania finansowego funduszem,
- monitorowanie i ocena przebiegu wdrażania projektów.

Instytucją pośredniczącą drugiego szczebla jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Chcąc pozyskiwać środki funduszy strukturalnych, należy spełniać określone wymogi formalne związane z programowaniem i projektowaniem określonych inwestycji⁴. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dokonując wyboru przedsięwzięć do dofinansowania, przeznaczając środki przede wszystkim na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem bezzwrotnych środków Unii Europejskiej i innych bezzwrotnych środków zagranicznych. Na liście priorytetowych programów na 2006 r. i następane lata znalazły się:

- ochrona wód przed zanieczyszczeniem,
- gospodarka wodna,
- ochrona powierzchni ziemi i wód poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, ich zagospodarowywanie oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem poprzez zapobieganie i ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz oszczędzanie surowców i energii,
- zastosowanie technologii zapewniających czystsza i energooszczędną produkcję,
- zapobieganie negatywnemu oddziaływaniu hałasu i ograniczenie go,
- ochrona przyrody i krajobrazu,
- zwiększenie lesistości kraju oraz ochrona zasobów leśnych,
- zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin i ich wzbogacania oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych,
- finansowanie potrzeb geologii w zakresie poznania budowy geologicznej kraju oraz w zakresie gospodarki zasobami złóż kopalin i wód podziemnych,
- Program Państwowego Monitoringu Środowiska,
- zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków,
- kształtowanie ekologicznych postaw oraz zachowań społeczeństwa dzieci i młodzieży z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska w ramach edukacji ekologicznej,

---

⁴ Lista priorytetowych programów NFOŚiGW na rok 2006 zob. [12].

- wspieranie działalności badawczej, eksperckiej na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- wspieranie działalności pozarządowych organizacji ekologicznych.

Największym programem sektorowym jest zintegrowany program operacyjny rozwoju regionalnego. W jego ramach dofinansowanie obejmuje: ochronę wód powierzchniowych, ochronę powietrza, gospodarkę odpadami, wsparcie zarządzania ochroną środowiska, pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych⁵.

Obecnie w Polsce w ramach realizacji środków funduszowych funkcjonują: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, European Commission, Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej, Fundacja „Fundusz Współpracy”, Fundacja EkoFundusz, Fundacja na rzecz Rozwoju Wsi Polskiej, Polska Wieś 2000, Fundacja Wspomagania Wsi, Fundusz na rzecz Globalnego Środowiska, Fundusz Spójności, INTERREG, Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowego Europejskiego Obszaru 2.12 Gospodarczego, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Program LIFE, Rządowy Program – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, 6 Program Ramowy Badań i Rozwoju Technologicznego Unii Europejskiej, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.

Mnogość podmiotów pośredniczących w realizacji przedsięwzięć ekologicznych może być dowodem ogromnego zainteresowania środkami wspomagającymi procesy związane z ochroną środowiska. Jednocześnie można stwierdzić, że realizowane wydatki na ochronę środowiska pochodzą z różnych źródeł, działalność zaś na rzecz ochrony środowiska w Polsce w opracowaniach statystycznych nie jest według jednakowych kryteriów wyodrębniana. Jednym z problemów jest niejednoznaczne określanie nakładów na ochronę środowiska.

Obecnie w danych statystycznych znajdujemy próby szacowania kosztów wdrażania dyrektyw w dziedzinie ochrony środowiska dla Polski. Najbardziej identyfikowalne nakłady i efekty odnoszą się do wybranych obszarów działań, np. gospodarki odpadowej czy wodno-ściekowej. Zobowiązania akcesyjne w dziedzinie środowiska są przedmiotem zarówno wielu ekspertyz badawczych, jak i szacunków do określania nakładów w programach czy projektach.

Nadal nie ma kompleksowego bilansu zapotrzebowania i możliwości sfinansowania przedsięwzięć ochronnych niezbędnych do wdrożenia dyrektyw Unii Europejskiej, a także realizacji zadań polityki ekologicznej.

---

⁵ Podstawowe programy operacyjne realizowane obecnie to: sektorowy program operacyjny „Rozwój zasobów ludzkich”, sektorowy program operacyjny „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”, „Zintegrowany program operacyjny rozwoju regionalnego”, sektorowy program operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”, finansowy instrument orientacji rybołówstwa, sektorowy program operacyjny „Transport”.

Tabela 1. Wielkość środków na zadania ochronne według zapotrzebowania w wybranych opracowaniach

Tytuł	Okres finansowania	Przewidywane nakłady	
		w mln zł	w mln euro
Raport w sprawie korzyści i kosztów integracji z Unią Europejską	1999-2015	121 864	30 466
Polska – wdrażanie prawodawstwa ochrony środowiska	1999-2015	do 175 480	do 42 800
Wyniki negocjacji akcesyjnych o członkostwo Polski w Unii Europejskiej w obszarze „środowisko”	2002-2017	do 175 124	do 43 781
Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa	2002-2010	152 594	41 418
Krajowa strategia ochrony przed trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi	2002-2010	1 041	235
Krajowa strategia ograniczania emisji metali ciężkich	2002-2010	1 305	294
Polityka ekologiczna państwa	2003-2010	143 731	39 270
Krajowy program gospodarki odpadami	2003-2014	13 917	3 615
Krajowy program oczyszczania ścieków	2003-2015	35 378	7 986
Program usuwania azbestu	2003-2032	49 196	11 105
Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej	2003-2006	110	24
Polityka klimatyczna Polski	2004-2006	50	11
Narodowy plan rozwoju	2004-2006	11 301	2 678
Strategia zarządzania substancjami zubożającymi warstwę ozonową	2004-2023	35	8
Program rządowy dla terenów poprzemysłowych	2004-2010	78	14
Plan rozwoju obszarów wiejskich	2004-2006	5 873	1 325
Bilans korzyści i kosztów przystąpienia Polski do Unii Europejskiej		120 300	30 000
Korzyści i koszty członkostwa		120 300	30 000
Zmiany w systemie udzielania pomocy publicznej na ochronę środowiska		159 516	39 883

Źródło: Opracowanie na podstawie zestawienia [3] oraz danych Ministerstwa.

Szacunków środków niezbędnych do wdrażania dyrektyw nie można uznać za odpowiednio dokładne. Można przyjąć, że sięgną one ok. 180-200 mld zł do ok. 2023 r. Źródłem tych przedsięwzięć będą fundusze ekologiczne celowe, kredyty, pożyczki, środki zagraniczne. Jednak według przewidywań specjalistów główny ciężar finansowania poniosą przedsiębiorstwa – sprawcy zanieczyszczeń, pozostałe źródła będą tylko uzupełnieniem.

Godne podkreślenia jest to, że według „Narodowego planu rozwoju” w latach 2007-2013 planuje się przeznaczyć 142 mld euro, tj. ponad 560 mld zł. Realizacja NPR będzie finansowana z publicznych funduszy krajowych, środków wspólnotowych i środków prywatnych. Wkład publiczny stanowić ma ok. 114 mld euro, prywatny zaś ok. 28 mld euro.

Według planu finansowego NFOŚiGW w 2005 r. na zaliczki i refundacje wypłat na projekty realizowane w ramach funduszy ISPA i Spójności oraz Sektorowego Programu Operacyjnego wpłynęło łącznie ok. 313 mln euro. Uzupełnione one były środkami funduszu w wysokości ok. 460 mln zł w ramach realizacji 15 programów priorytetowych⁶.

Nie ulega wątpliwości, że cele środowiskowe i społeczne powinny być w odpowiednim stopniu wspierane w ramach środków funduszy unijnych, jednak wymaga to odpowiedniego zaangażowania środków publicznych i prywatnych. Wejście Polski do Unii Europejskiej otworzyło przed wieloma podmiotami publicznymi i prywatnymi możliwości korzystania ze środków Wspólnoty. Jednak należy mieć na względzie, że dostęp do funduszy unijnych w tym zakresie następuje jedynie w przypadku przestrzegania zasad: prefinansowania i współfinansowania oraz zgodności z celami polityki ekologicznej. Otwartym problemem w wypadku realizowanych inwestycji pozostaje określenie faktycznych źródeł ich finansowania. Dążenie Polski do zminimalizowania dystansu dzielącego nas od grupy krajów wysoko rozwiniętych może się odbywać w obszarze środowiska naturalnego, stan zaś środowiska naturalnego jest zarówno środkiem dążenia do celu, jak i pożądanym efektem.

Literatura

- [1] *Analiza zadań wynikających z traktatu akcesyjnego i dokumentów strategicznych w ochronie środowiska wraz z szacunkami kosztów ich realizacji*, red. J. Famielec, Kraków 2004.
- [2] Budnikowski A., *Ochrona środowiska jako problem globalny*, PWE, Warszawa 1998, s. 107.
- [3] *Ocena zapotrzebowania na środki finansowe na realizację zobowiązań akcesyjnych w obszarze „środowisko” w latach 2004-2017*, red. J. Famielec, M. Koźuch, „Ekonomia i Środowisko” 2005 nr 1.
- [4] „EKOFinanse” 2005 nr 3.
- [5] Owsiak S., *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- [6] Perkowski M., Kiercel T., *Finansowanie polityki ochrony środowiska Unii Europejskiej*, Wyd. Temida 2, Białystok 2005.
- [7] *Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych*, red. B. Fiedor, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2002.
- [8] *Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010*, MP 2003 nr 33, poz. 433.
- [9] Skoczko I., *Fundusze pomocy finansowej z Unii Europejskiej*, „Prawo i Środowisko” 2004 nr 3.

---

⁶ Szerzej zob. [4, s. 18].

- [10] *System finansowania ochrony środowiska w Polsce*, red. J. Famielec, AE, Kraków 2005.
[11] www.ukie.gov.pl.
[12] Uchwała RN z dnia 19 grudnia 2005 r. nr 152/05.

FINANCING OF ACCESS OBLIGATIONS IN THE FIELD OF ENVIRONMENT PROTECTION

Summary

Environmental and social purposes are supported by EU funds with appropriate committal public and private means. Polish accession to European Union opened up opportunities to exercise of Commonwealth means. Simultaneously the realization of accepted access obligations requires describing expenditure of money on ecological investments.

Entities are very interested in realization of ecological ventures. It manifests in realization of many executive programmes. Many attempts have been made to estimate costs of initiating directives and expenditures on separated spheres of activities for example: residuary, industrial waste or water economy.

This article is an attempt to put in order and to show scale of means that are assigned for protective tasks from EU and domestic means. The open question for accomplishing investments is assignation actual sources their financing.